

قطعه نامه ششمین همایش ملی علوم خاک ایران

خاک منشاء وجود و منبع تداوم حیات بشری بر روی کره زمین می‌باشد. منابع خاک یکی از بزرگترین سرمایه‌های هر کشور هستند و پیشرفت ملت‌ها تا حد زیادی به این منبع عظیم و نوع مدیریت آن وابسته است. آمارها گویای آن است که ما در مدیریت بهره‌برداری از منابع خاک کشور ضعف‌های غیر قابل انکار داشته‌ایم، به نحوی که آثار و تبعات این سوء مدیریت‌ها و تغییرات نابجای کاربری‌ها، باعث تخریب و کاهش حاصلخیزی منابع خاک، توسعه بیابان‌ها، و بروز مسائل متعدد زیست محیطی گردیده و سلامت شهروندان و آینده جامعه را تحت تاثیر قرار داده است. وضع موجود به روشنی بیانگر آن است که پیش از آنکه دیر شود باید طرحی نو در اندازیم و دست در دست هم دهیم به مهر تا میهن خویش را کنیم آباد.

شرکت کنندگان در ششمین همایش ملی سالانه علوم خاک ایران ضمن تشکر از کلیه دست‌اندرکاران تدوین و تصویب لایحه جامع خاک، به عنوان بستری مناسب برای بهبود مدیریت خاک کشور تاکید و اعلام می‌دارند که موارد زیر باید در سطوح عالی مدیریتی کشور طرح و پی‌گیری شود:

۱- تصویب نهایی لایحه قانون جامع خاک کشور توسط مجلس محترم شورای اسلامی و تدوین آئین نامه‌های اجرائی آن از اولویت ویژه ای برخوردار است.

۲- با توجه به اینکه واقعیات موجود نشان می‌دهد که ساختار سازمانی متولی، مسئول و پاسخگو در زمینه منابع خاک در کشور، ضعف‌های اساسی دارد و علی‌رغم تلاش‌های چندین ساله، این ساختار، فاقد ابزارهای لازم برای ایجاد تغییرات موثر در سیاست‌گذاری و مدیریت بهره‌برداری منابع خاک کشور می‌باشد. لذا به منظور توسعه پایدار، بازنگری و تجدید نظر در ساختار مدیریت اجرائی امور خاک در کشور گریزناپذیر می‌باشد.

۳- قانون جامع خاک کشور بدون تهیه و اجرای آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های پیش‌بینی شده در آن اثربخشی لازم را نخواهد داشت. ضروری است کلیه اعضای خانواده علوم خاک کشور از دستگاه‌های اجرائی، آموزشی، و پژوهشی، با همت مضاعف و تعامل جدی، این آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها را در فرصت مناسب تدوین نموده و پس از تصویب به مرحله اجرا درآورند.

۴- یکی از چالش‌های مهم مدیریت بهینه خاک کشور تنگناهای فرهنگی در شناخت اهمیت و جایگاه خاک است. بر ماست که متناسب با جایگاه خود چه در انجمن علوم خاک، گروه‌های آموزشی دانشگاه‌ها، و یا دستگاه‌های پژوهشی و اجرائی، در این راه بکوشیم. بر رسانه‌های ملی، مطبوعات، و جراید است که به منظور ارتقاء فرهنگی جامعه در خصوص بهره‌برداری صحیح و حفاظت و مدیریت بهینه خاک، برنامه‌های آموزشی، فرهنگی، و ترویجی لازم را پیش‌بینی و اجرا نمایند.

۵- به منظور جمع‌بندی نظرات و دست‌یابی به بهترین راهکارهای عملی برای ارتقاء مدیریت بهره‌برداری از خاک کشور، گروهی متشکل از نمایندگان دفتر آب و خاک، موسسه تحقیقات خاک و آب، دفتر آلودگی آب

و خاک سازمان محیط زیست، سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری، با همکاری انجمن علوم خاک ایران و با بهره‌گیری از نخبگان و صاحب‌نظران خاک کشور، توسط دفتر آب و خاک وزارت جهاد کشاورزی تشکیل و مهمترین مباحث مطرح شده در این همایش را پی‌گیری خواهد نمود.

۶- در راستای بهره‌برداری بهینه از مطالعات و پژوهش‌های مختلف و بستر سازی برای مدیریت پایدار منابع خاک کشور، ایجاد بانک اطلاعات جامع و تهیه نقشه‌های شناسائی خاک در مقیاس ۱:۲۵۰۰۰ کاملاً ضروری می‌باشد. پیشنهاد می‌شود بانک اطلاعاتی مذکور توسط موسسه تحقیقات خاک و آب کشور ایجاد، و تهیه نقشه‌های خاک از طریق مراجع ذیربط پیگیری شود.

۷- بروز پدیده ناگوار گرد و غبار یکی از عوارض بی‌توجهی به منابع خاک و رفتار نامناسب با آن در کشورهای همسایه و نیز کشور ما می‌باشد. آنچه مسلم است چنین حادثه زیانباری با ابعاد وسیع و تبعات آن به راحتی و به سرعت قابل چاره‌جویی و اصلاح نمی‌باشد اما استفاده از دانش و تجربه اندیشمندان و متخصصان داخلی در بهبود شرایط مدیریت و بهره‌برداری از منابع خاک و آب می‌تواند کشور را در مقابل خطرات و زیان‌های چنین پدیده‌هایی مصون نماید.

۸- به منظور مدیریت موثر و هماهنگی تلاش‌ها، و جذب و هزینه‌کرد هدفمند اعتبارات، پیشنهاد می‌گردد استان خوزستان بعنوان استان مبنا (با کسب اختیارات ویژه از وزارتخانه‌های مربوطه) در مدیریت پدیده گرد و غبار معرفی، و با تشکیل یک کارگروه متشکل از نمایندگان دستگاه‌های مربوطه در استان، صاحب‌نظران، پژوهشگران دانشگاهی در سطح کشور و با مدیریت استانداری خوزستان، نسبت به پی‌گیری مباحث پژوهشی، فرهنگ‌سازی، و آموزش نحوه پیشگیری و مقابله با پدیده گرد و غبار اقدام، و نتایج به صورت دوره‌ای جهت اجرا به دستگاه‌های ذیربط اعلام شود.

انجمن علوم خاک ایران

دانشگاه شهید چمران اهواز

اهواز- اردیبهشت ماه ۱۳۸۹